משניות מבוארות

מסכת בבא מציעא פרק ח

ח) שומרי פרות תלושין בדבר שלא נגמרה מלאכתן אוכלין במלכות מדינה. דהיינו מפני שקנוהו כך, **אבל** לא אוכלין **מן התורה.** דשומר לאו כעושה מעשה דמי, ושומרי גנות ופרדסים כיון שהם במחובר אינם אוכלים בפ מהלכות מדינה. **ארבעה שומרין הן, שומר חנם, והשואל, ושוכר, והשואל. שומר חנם** נשבע על הכל. דהיינו שנשבע על לא פשע בשמירתו ופטור מלשלם. דכתיב (שמות כב, ח) "עד האלקים יבא דבר שניהם", ולעיל מניה כתיב (שם, ז) "אם לא שלח ידו במלאכת רעהו". **והשואל** משלם את הכל, גנבה ואבדה ואנסין, חוץ ממתה מחמת מלאכה. דכתיב (שם, יא) "ונשבר או מת בעליו אין עמו שלם ישלם". **ושוכר** ושוכר ושכיר נשבעין על השבורה ועל השבויה. אם נשבית יד גזלן מזיק. **ועל המתה.** משום אנס, ופטור. **ומשלמין את העבדה ואת הגנבה.** דכתיב (שם, יא) "ואם גנוב יגנב ממעמו ישלם". וסובר האי תנא שוכר חייב כשומר שכר. **ט) זאב אחד.** שבא ונטרף. **אינו אנס.** דשומר שכר ורשכיר חייבין עליו. דכתיב (שם, ט) "הטרפה לא ישלם". וילפינן מנה. שיש טרפה שמשלם. **שני זאבים אנס. רבי יהודה אומר, בשעת משלחת זאבים.** שהיה רעה משלחת בגורת מלך. דהיינו כמו שכתוב (דברים לב, כד) "ושן בהמות אשלח בם". **אף זאב אחד אנס.** דאז היא קופצת על האדם אפילו אחד. **שני כלבים, אינו אנס.** אפילו כשבאו משני רוחות. **יודע הבבלי** מזיק, **אינו אנס.** דאינו אנס אלא בתנאי שיהא יודע. **ואם** בשביל שהם מרוחות שונות, **אפילו אחד** הרי **זה אנס. הארי והדב והנמר והברדלס הנחש, הרי זה אנס. אימתי,** בזמן **שבאו מאליהן.** אבל אם הוליכן למקום גדודי חיה לטרפם, **אינו אנס.** ואמרינן בגמרא, שאם מצא לטרפים, ואמר לו השומר, במקום פלוני אנו נמצאים, יש לנו בך זקן ובקי אנשים, ואם תבוא לגזול תמות, **ותלך הלטרפים ולקח מהם.** הרי כאלו הוליכן למקום גדודי לטרפים, **שהשיאן** לבוא **אינו אנס** לגבי שומרי. **י) מתה** הבהמה בדדקה, הרי זה **גסף.** גסף בערבא, שהוטריפה במקום חם בקיץ **אם** בחרף במקום **צנה ומתה, אינו אנס. ואפילו** לא מתה. דכיון דסיפקה תלינן, שמאותו שעה התחילה להתחלקל. **עלתה** מאליה **לראשי צוקין,** הרים חדין וגבוהין, והיינו שתקפתו ולא היה יכול לעקבה, **שחזקה** היתה ממנו **ונפלה, הרי זה אנס. אבל העלה לראשי צוקין ונפלה ומתה, אינו אנס.** כן הדין כשעלעלה מעצמה והיה יכול להחזיק בה שלא תעלה ולא החזיק, **מתנה שומר חנם להיות פטור משבועה, והשואל** מתנה **להיות פטור מלשלם, ושוכר** מתנין **להיות פטורין משבועה** באנס **ומלשלם** בגנבה ואבדה, דלא הוי מתנה על מה שקנוהו בתורה, אלא כאומר אי אפשי להיות שומר אלא בתנאי זה, ולא שעבד נפשיה בתורת שומרין אלא למקצת. **יא) כל המתנה על מה שכתוב בתורה, תנאו בטל** ובן **נתפתח חביותיו** ושכר פועלים לקטמן, או שנשפכו וירדו לבור, ושכר פועלים לחלצן, והודיע להן שכבר היה בהן גמר מלאכה, **הרי אלו לא יאכלו.** אבל אם לא הודיען, **מעשר ומאכילן.**

ח שומרי פרות מהלכות מדינה, אבל לא מן התורה. ארבעה שומרין הן. שומר חנם, והשואל, ושוכר, והשואל. שומר חנם נשבע על הכל, והשואל משלם את הכל, ושוכר ושכיר נשבעים על השבורה ועל השבויה, והשואל ומשלמין את העבדה ואת הגנבה. **ט** זאב אחד, אינו אנס. שני זאבים, אנס. רבי יהודה אומר, בשעת משלחת זאבים. אף זאב אחד אנס. שני כלבים, אינו אנס. יודע הבבלי מזיק, אינו אנס. שני מזיקים, אינו אנס. משתי רוחות, אנס. הלטרפן, הרי זה אנס. הארי והדב והנמר והברדלס והנחש, הרי זה אנס. אימתי, בזמן שבאו מאליהן. אבל אם הוליכן למקום גדודי חיה לטרפם אינו אנס: **י** מתה כדרכה, הרי זה אנס. גסגה ומתה, אינו אנס. עלתה לראשי צוקין ונפלה ומתה, הרי זה אנס. העלה לראשי צוקין ונפלה ומתה, אינו אנס. מתנה שומר חנם להיות פטור משבועה, והשואל להיות פטור מלשלם, נושא שכר והשוכר להיות פטורין משבועה ומלשלם: **יא** כל המתנה על מה שכתוב בתורה, תנאו בטל. וכל תנאי שיש מעשה בתחלתו, תנאו בטל. וכל שאפשר לו לקיימו בסופו, והתנה עליו מתחלתו, תנאו קים.

פרק ח א השואל את הפרה ושאל בעליה עמה או שכר בעליה עמה, שאל הבעלים או שכרן ולא חזר כך שאל את הפרה, ומתה, פטור, שנאמר (שמות כב) "אם בעליו עמו לא ישלם". אם בעליו עמו לא ישלם. אבל אם שאל את הבעלים שלא עמו ושכרן, ומתה, חייב. "בעליו עמו שלם ישלם". (שם, יג) "בעליו עמו" דהא כתיב אם בעליו עמו לא ישלם. ומילא דמשמע שאם אין בעליו עמו ישלם. ולמה צריך למור לנו בעליו עמו ישלם. שלם ישלם. להשמיענו שאם אין בעליו עמו בשעת שאילה אף שהיה עמו בשעת שאילה אין צריך להיות בשעת אנס. **ב) השואל את הפרה, אם שאלה חצי היום ושכרה חצי היום או שאלה היום ושכרה למחר, שכר אחת שאילת אחת, ומתה אחת, המשאיל אומר** שלקח ממנו שתי פרות, **שכר אחת שאילה מתה,** ואתה חייב באבקיסין. אז בשאל היום ושכרה למחר, אומר המשאיל **ביום שהיתה שאולה מתה,** ולא בשאל חצי היום ושכר חצי היום, אומר, **בשעה שהיתה שאולה מתה, והלה,** השואל, **אומר איני יודע. חייב.** המפרש בגמרא, שיש כבר חייב שבועה ביניהם, כגון שמשאיל אומר שמסר לו שתי פרות, חצי היום בשאילה וחצי בשכירות, אז יום אחד בשאילה ויום אחד בשכירות ומתו שתיים בשעת שאילה, והשואל מודה לו באחד, ואומר על אחד איני יודע, ובשאל אחת ושכר אחת מיד כגון שהמשאיל אומר, שמסר לו שלש פרות, שתים בשאילה ואחת בשכירות ומתו שתיים שם של שאילה, והשואל באחת מודה לו שמתה של שאילה, ואחת איני יודע מה שם של שאילה מתה מה של שכירות, אם שם של שכירות מתה הוי שם של שאילה, כיון שצריך לשבע על אחת משום מודה במקצת, נשבע גם על השניה, ומתוך שאינו יכול לשבע (שהרי אומר איני יודע) משלם. ואם **השוכר אומר שכורה מתה,** בשאל שתי פרות, ומטילא אינו צריך לשלם לך, שאני פטור מאנסין, אז שאומר **ביום שהיתה שכורה מתה,** בשאל יום ושכר יום אחד, **אם שאומר בשעה שהיתה שכורה מתה,** בשאלה חצי היום ושכרה חצי יום, **והלה,** המשכיר,

אומר איני יודע. פטור. זה, המשאיל, **אומר שאולה מתה, וזה,** השואל, **אומר שכורה מתה. ישבע השוכר שכורה מתה,** על ידי גלגול, דצריך לשבע דמסמוך המשל בספק חולקין, הדיעות סומכות. **ג) השואל את הפרה, ושלחה לו** המשאיל **ביד בנו, ביד עבדו, ביד שלוחו** של משאיל, **או ביד בנו, ביד עבדו, ביד שלוחו** של שואל, **ומתה, פטור.** אמר לו השואל שלחה לי ביד בני, ביד עבדי, ביד שלוחי, או ביד בנך, ביד עבדך, ביד שלוחך, **שאמר לו המשאיל, הריני משלחה לך ביד בני, ביד עבדי, ביד שלוחי, או ביד בנך, ביד עבדך, ביד שלוחך, ואמר לו השואל שלח, ושלחה ומתה, חייב.** וכן בשעה שמפחדיה: **ד המפליה פרה בחמור ילדה,** וכן המוכר משלקחתי, יחלוקו. **היו לו שני בעדים,** אחד גדול ואחד קטן, **וכן שתי שדות,** אחת גדולה ואחת קטנה, **יחלוקו. ו המשכיר בית לחברו בימות הגשמים, אינו יכול להוציאו מן החנם עד הפסח. שלשים יום. ובברכים,** אחד יומות החמה וגשמים שנים עשר חדש. **ובחניות,** אחד עירות ואחד כרכים, שנים עשר חדש. **רבן שמעון בן גמליאל אומר, חנות של נחתומים ושל צבעים, שלש שנים: ז המשכיר בית לחברו, המשכיר חייב בדלת, בנגר, במנעול, ובכל דבר שמעשיה אמן. אבל דבר שאינו מעשה אמן, השוכר עושהו. הזבל, של בעל הבית, ואין לשוכר אלא למקצת. ח) המוכר זיתיו לעצים, שיקולו הולכים העצים לשרפה,**

אומר איני יודע. זה, המשאיל, אומר שאולה מתה, וזה, השואל, אומר שכורה מתה. ישבע השוכר שכורה מתה. על ידי גלגול, דצריך לשבע דמסמוך המשל בספק חולקין, הדיעות סומכות. **ג** השואל את הפרה, ושלחה לו המשאיל ביד בנו, ביד עבדו, ביד שלוחו של משאיל, או ביד בנו, ביד עבדו, ביד שלוחו של שואל, ומתה, פטור. אמר לו השואל שלחה לי ביד בני, ביד עבדי, ביד שלוחי, או ביד בנך, ביד עבדך, ביד שלוחך, ואמר לו השואל שלח, ושלחה ומתה, חייב. וכן בשעה שמפחדיה: **ד** המפליה פרה בחמור ילדה, וכן המוכר משלקחתי, יחלוקו. היו לו שני בעדים, אחד גדול ואחד קטן, וכן שתי שדות, אחת גדולה ואחת קטנה, יחלוקו. **ו** המשכיר בית לחברו בימות הגשמים, אינו יכול להוציאו מן החנם עד הפסח. שלשים יום. ובברכים, אחד יומות החמה ואחד יומות הגשמים שנים עשר חדש. ובחניות, אחד עירות ואחד כרכים, שנים עשר חדש. רבן שמעון בן גמליאל אומר, חנות של נחתומים ושל צבעים, שלש שנים: **ז** המשכיר בית לחברו, המשכיר חייב בדלת, בנגר, במנעול, ובכל דבר שמעשיה אמן. אבל דבר שאינו מעשה אמן, השוכר עושהו. הזבל, של בעל הבית, ואין לשוכר אלא למקצת. **ח** המוכר זיתיו לעצים, שיקולו הולכים העצים לשרפה,

ומתניתין רבי מאיר, דסובר אפילו בממון תנאו בטל, והרמב"ם פרש, דבדבר שבממון תנאו קים כרבי יהודה, וכאן מירי בדבר שאינו ממון, **וכל תנאי שיש בו מעשה בתחלתו, תנאו בטל.** דלא דמי לתנאי בני בד ובני ראובן, דשם התנאי קודם למעשה, דצריך להקדים התנאי, כמו שאמרו (במדבר לב, כט) "אם יעברו ונתתם", וכן בכל תנאי צריך להקדים התנאי, כמו אם תעשי כך וכך הרי זה גופך ואחר כך הוסיף התנאי, הרי זה גופך ואחר כך הוסיף התנאי, **התנאי בטל. וכל תנאי שאפשר לו לקיימו בסופו והתנה עליו מתחלתו, תנאו קים.** אבל אם אי אפשר לו לקיימו, התנאי בטל והמעשה קים, שאינו אלא כמפליג בדבר להקניט בעלמא, כגון אם אמר לה אם מבלעי קנה מאה אמה אז תעלי לקיני הרי אתי מגרגרתי.

פרק ח א) השואל את הפרה ושאל בעליה עמה. בין בשותפה מלאכה בין במלאכה אחרת, **או שכר בעליה עמה,** וכן **שאל את הבעלים או שכרן, ולאחר כך שאל את הפרה ומתה, פטור, שנאמר** (שמות כב, יד) **"אם בעליו עמו,** דהיינו אם בעל הבית עמו, "לא ישלם", דקא בעינה שישאל היה כבר בעליו עמו. **אבל שאל את הפרה** או שכרן, **ומתה, חייב, שנאמר** (שם, יג) **"בעליו אין עמו שלם ישלם",** והוא מיתר, דהא כתיב אם בעליו עמו לא ישלם, ממילא משמע שאם אין בעליו עמו ישלם, ולמה צריך למור לנו בעליו עמו ישלם, שלם ישלם. להשמיענו שאם אין בעליו עמו בשעת שאילה אף שהיה עמו בשעת אנס חייב, אבל אם היה עמו בשעת שאילה אין צריך להיות בשעת אנס. **ב) השואל את הפרה, אם שאלה חצי היום ושכרה חצי היום או שאלה היום ושכרה למחר, שכר אחת שאילת אחת, ומתה אחת, המשאיל אומר** בלקח שתי פרות **שאולה מתה,** ואתה חייב באבקיסין. אז בשאל היום ושכרה למחר, אומר המשאיל **ביום שהיתה שאולה מתה, והלה,** השואל, **אומר איני יודע. חייב.** המפרש בגמרא, שיש כבר חייב שבועה ביניהם, כגון שמשאיל אומר שמסר לו שתי פרות, חצי היום בשאילה וחצי בשכירות, אז יום אחד בשאילה ויום אחד בשכירות ומתו שתיים בשעת שאילה, והשואל מודה לו באחד, ואומר על אחד איני יודע, ובשאל אחת ושכר אחת מיד כגון שהמשאיל אומר, שמסר לו שלש פרות, שתים בשאילה ואחת בשכירות ומתו שתיים שם של שאילה, והשואל באחת מודה לו שמתה של שכירות, אם שם של שאילה מתה הוי שם של שאילה, כיון שצריך לשבע על אחת משום מודה במקצת, נשבע גם על השניה, ומתוך שאינו יכול לשבע (שהרי אומר איני יודע) משלם. ואם **השוכר אומר שכורה מתה,** בשאל שתי פרות, ומטילא אינו צריך לשלם לך, שאני פטור מאנסין, אז שאומר **ביום שהיתה שכורה מתה,** בשאל יום ושכר יום אחד, **אם שאומר בשעה שהיתה שכורה מתה,** בשאלה חצי היום ושכרה חצי יום, **והלה,** המשכיר,

מתניתין רבי מאיר, דסובר אפילו בממון תנאו בטל, והרמב"ם פרש, דבדבר שבממון תנאו קים כרבי יהודה, וכאן מירי בדבר שאינו ממון, **וכל תנאי שיש בו מעשה בתחלתו, תנאו בטל.** דלא דמי לתנאי בני בד ובני ראובן, דשם התנאי קודם למעשה, דצריך להקדים התנאי, כמו אם תעשי כך וכך הרי זה גופך ואחר כך הוסיף התנאי, הרי זה גופך ואחר כך הוסיף התנאי, **התנאי בטל. וכל תנאי שאפשר לו לקיימו בסופו והתנה עליו מתחלתו, תנאו קים.** אבל אם אי אפשר לו לקיימו, התנאי בטל והמעשה קים, שאינו אלא כמפליג בדבר להקניט בעלמא, כגון אם אמר לה אם מבלעי קנה מאה אמה אז תעלי לקיני הרי אתי מגרגרתי.

פרק ח א) השואל את הפרה ושאל בעליה עמה. בין בשותפה מלאכה בין במלאכה אחרת, **או שכר בעליה עמה,** וכן **שאל את הבעלים או שכרן, ולאחר כך שאל את הפרה ומתה, פטור, שנאמר** (שמות כב, יד) **"אם בעליו עמו,** דהיינו אם בעל הבית עמו, "לא ישלם", דקא בעינה שישאל היה כבר בעליו עמו. **אבל שאל את הפרה** או שכרן, **ומתה, חייב, שנאמר** (שם, יג) **"בעליו אין עמו שלם ישלם",** והוא מיתר, דהא כתיב אם בעליו עמו לא ישלם, ממילא משמע שאם אין בעליו עמו ישלם, ולמה צריך למור לנו בעליו עמו ישלם, שלם ישלם. להשמיענו שאם אין בעליו עמו בשעת שאילה אף שהיה עמו בשעת אנס חייב, אבל אם היה עמו בשעת שאילה אין צריך להיות בשעת אנס. **ב) השואל את הפרה, אם שאלה חצי היום ושכרה למחר, שכר אחת שאילת אחת, ומתה אחת, המשאיל אומר** בלקח שתי פרות **שאולה מתה,** ואתה חייב באבקיסין. אז בשאל היום ושכרה למחר, אומר המשאיל **ביום שהיתה שאולה מתה, והלה,** השואל, **אומר איני יודע. חייב.** המפרש בגמרא, שיש כבר חייב שבועה ביניהם, כגון שמשאיל אומר שמסר לו שתי פרות, חצי היום בשאילה וחצי בשכירות, אז יום אחד בשאילה ויום אחד בשכירות ומתו שתיים בשעת שאילה, והשואל מודה לו באחד, ואומר על אחד איני יודע, ובשאל אחת ושכר אחת מיד כגון שהמשאיל אומר, שמסר לו שלש פרות, שתים בשאילה ואחת בשכירות ומתו שתיים שם של שאילה, והשואל באחת מודה לו שמתה של שכירות, אם שם של שאילה מתה הוי שם של שאילה, כיון שצריך לשבע על אחת משום מודה במקצת, נשבע גם על השניה, ומתוך שאינו יכול לשבע (שהרי אומר איני יודע) משלם. ואם **השוכר אומר שכורה מתה,** בשאל שתי פרות, ומטילא אינו צריך לשלם לך, שאני פטור מאנסין, אז שאומר **ביום שהיתה שכורה מתה,** בשאל יום ושכר יום אחד, **אם שאומר בשעה שהיתה שכורה מתה,** בשאלה חצי היום ושכרה חצי יום, **והלה,** המשכיר,

משניות מבוארות

מסכת בבא מציעא פרק ח

ח) שומרי פרות תלושין בדבר שלא נגמרה מלאכתן אוכלין במלכות מדינה. דהיינו מפני שקנוהו כך, **אבל** לא אוכלין **מן התורה.** דשומר לאו כעושה מעשה דמי, ושומרי גנות ופרדסים כיון שהם במחובר אינם אוכלים בפ מהלכות מדינה. **ארבעה שומרין הן, שומר חנם, והשואל, ושוכר, והשואל. שומר חנם** נשבע על הכל. דהיינו שנשבע על לא פשע בשמירתו ופטור מלשלם. דכתיב (שמות כב, ח) "עד האלקים יבא דבר שניהם", ולעיל מניה כתיב (שם, ז) "אם לא שלח ידו במלאכת רעהו". **והשואל** משלם את הכל, גנבה ואבדה ואנסין, חוץ ממתה מחמת מלאכה. דכתיב (שם, יא) "ואם גנוב יגנב ממעמו ישלם". וסובר האי תנא שוכר חייב כשומר שכר. **ט) זאב אחד.** שבא ונטרף. **אינו אנס.** דשומר שכר ורשכיר חייבין עליו. דכתיב (שם, ט) "הטרפה לא ישלם". וילפינן מנה. שיש טרפה שמשלם. **שני זאבים אנס. רבי יהודה אומר, בשעת משלחת זאבים.** שהיה רעה משלחת בגורת מלך. דהיינו כמו שכתוב (דברים לב, כד) "ושן בהמות אשלח בם". **אף זאב אחד אנס.** דאז היא קופצת על האדם אפילו אחד. **שני כלבים, אינו אנס.** אפילו כשבאו משני רוחות. **יודע הבבלי** מזיק, **אינו אנס.** דאינו אנס אלא בתנאי שיהא יודע. **ואם** בשביל שהם מרוחות שונות, **אפילו אחד** הרי **זה אנס. הארי והדב והנמר והברדלס הנחש, הרי זה אנס. אימתי,** בזמן **שבאו מאליהן.** אבל אם הוליכן למקום גדודי חיה לטרפם, **אינו אנס.** ואמרינן בגמרא, שאם מצא לטרפים, ואמר לו השומר, במקום פלוני אנו נמצאים, יש לנו בך זקן ובקי אנשים, ואם תבוא לגזול תמות, **ותלך הלטרפים ולקח מהם.** הרי כאלו הוליכן למקום גדודי לטרפים, **שהשיאן** לבוא **אינו אנס** לגבי שומרי. **י) מתה** הבהמה בדדקה, הרי זה **גסף.** גסף בערבא, שהוטריפה במקום חם בקיץ **אם** בחרף במקום **צנה ומתה, אינו אנס. ואפילו** לא מתה. דכיון דסיפקה תלינן, שמאותו שעה התחילה להתחלקל. **עלתה** מאליה **לראשי צוקין,** הרים חדין וגבוהין, והיינו שתקפתו ולא היה יכול לעקבה, **שחזקה** היתה ממנו **ונפלה, הרי זה אנס. אבל העלה לראשי צוקין ונפלה ומתה, אינו אנס.** כן הדין כשעלעלה מעצמה והיה יכול להחזיק בה שלא תעלה ולא החזיק, **מתנה שומר חנם להיות פטור משבועה, והשואל** מתנה **להיות פטור מלשלם, ושוכר** מתנין **להיות פטורין משבועה** באנס **ומלשלם** בגנבה ואבדה, דלא הוי מתנה על מה שקנוהו בתורה, אלא כאומר אי אפשי להיות שומר אלא בתנאי זה, ולא שעבד נפשיה בתורת שומרין אלא למקצת. **יא) כל המתנה על מה שכתוב בתורה, תנאו בטל**

ומתניתין רבי מאיר, דסובר אפילו בממון תנאו בטל, והרמב"ם פרש, דבדבר שבממון תנאו קים כרבי יהודה, וכאן מירי בדבר שאינו ממון, **וכל תנאי שיש בו מעשה בתחלתו, תנאו בטל.** דלא דמי לתנאי בני בד ובני ראובן, דשם התנאי קודם למעשה, דצריך להקדים התנאי, כמו אם תעשי כך וכך הרי זה גופך ואחר כך הוסיף התנאי, הרי זה גופך ואחר כך הוסיף התנאי, **התנאי בטל. וכל תנאי שאפשר לו לקיימו בסופו והתנה עליו מתחלתו, תנאו קים.** אבל אם אי אפשי לו לקיימו, התנאי בטל והמעשה קים, שאינו אלא כמפליג בדבר להקניט בעלמא, כגון אם אמר לה אם מבלעי קנה מאה אמה אז תעלי לקיני הרי אתי מגרגרתי.

פרק ח א) השואל את הפרה ושאל בעליה עמה. בין בשותפה מלאכה בין במלאכה אחרת, **או שכר בעליה עמה,** וכן **שאל את הבעלים או שכרן, ולאחר כך שאל את הפרה ומתה, פטור, שנאמר** (שמות כב, יד) **"אם בעליו עמו,** דהיינו אם בעל הבית עמו, "לא ישלם", דקא בעינה שישאל היה כבר בעליו עמו. **אבל שאל את הפרה** או שכרן, **ומתה, חייב, שנאמר** (שם, יג) **"בעליו אין עמו שלם ישלם",** והוא מיתר, דהא כתיב אם בעליו עמו לא ישלם, ממילא משמע שאם אין בעליו עמו ישלם, ולמה צריך למור לנו בעליו עמו ישלם, שלם ישלם. להשמיענו שאם אין בעליו עמו בשעת שאילה אף שהיה עמו בשעת אנס חייב, אבל אם היה עמו בשעת שאילה אין צריך להיות בשעת אנס. **ב) השואל את הפרה, אם שאלה חצי היום ושכרה למחר, שכר אחת שאילת אחת, ומתה אחת, המשאיל אומר** בלקח שתי פרות **שאולה מתה,** ואתה חייב באבקיסין. אז בשאל היום ושכרה למחר, אומר המשאיל **ביום שהיתה שאולה מתה, והלה,** השואל, **אומר איני יודע. חייב.** המפרש בגמרא, שיש כבר חייב שבועה ביניהם, כגון שמשאיל אומר שמסר לו שתי פרות, חצי היום בשאילה וחצי בשכירות, אז יום אחד בשאילה ויום אחד בשכירות ומתו שתיים בשעת שאילה, והשואל מודה לו באחד, ואומר על אחד איני יודע, ובשאל אחת ושכר אחת מיד כגון שהמשאיל אומר, שמסר לו שלש פרות, שתים בשאילה ואחת בשכירות ומתו שתיים שם של שאילה, והשואל באחת מודה לו שמתה של שכירות, אם שם של שאילה מתה הוי שם של שאילה, כיון שצריך לשבע על אחת משום מודה במקצת, נשבע גם על השניה, ומתוך שאינו יכול לשבע (שהרי אומר איני יודע) משלם. ואם **השוכר אומר שכורה מתה,** בשאל שתי פרות, ומטילא אינו צריך לשלם לך, שאני פטור מאנסין, אז שאומר **ביום שהיתה שכורה מתה,** בשאל יום ושכר יום אחד, **אם שאומר בשעה שהיתה שכורה מתה,** בשאלה חצי היום ושכרה חצי יום, **והלה,** המשכיר,

ולא פרש לו מתי שיקולו אותם, **והלוקח** השהה אותם בקרקע **ועשו** זיתים רעים, שהן עושין **פחות מרביעית** שמן **לסאה** זיתים, **הרי אלו של בעל הזיתים.** דאנשי לא קפדי אפחות מרביעית, וברביעית חוץ מן ההוצאה שמוציא לפועלים במסיקת הזיתים ועצירתן. **עשו רביעית לסאה, זה,** הלוקח, **אומר זיתי גדלו, וזה,** המוכר, **אומר ארצי גדלה, יחלוקו.** לפי שהקרנגה לשניהם. **שטף נהר זיתיו ונתנם לתוך שדה חברו.** המפרש בגמרא כגון שקיעקרו עם גושי קרקע, דאז אין בהם ערלה, **יח.** בעל הזיתים, **אומר זיתי גדלו.** והפרות שלי, **וזה** בעל הקרקע, **אומר ארצי גדלה, יחלוקו.** ואפילו בעל הזיתים רוצה לעקרם, אם הוא בארץ-ישראל אין נותנים לו משום יישוב ארץ ישראל, ודקא תוך ל' שנים, דאמר לו בעל הזיתים לבעל הקרקע, אם אתה היית נוטע, אין הוא אוכל מהם, דתוך ל' שנים גם פרות ערלה, אבל אחר ל' הכל של בעל הקרקע, ובעל הזיתים אינו יכול לומר לו תן לי את הכל, דאומר לו, אם הייתי נוטע, היו קטנים, וחייתי זורע תחתם ירקות. וכתבו התוספות, דבעל הקרקע יתן דמי הזיתים, כמו שקיימין לגיטיות. **ו) המשכיר בית לחברו, אינו יכול להוציאו מן החנם** המשכיר חייב בדלת, בנגר, במנעול, ובכל דבר שמעשיה אמן. אבל דבר שאינו מעשה אמן, השוכר עושהו. הזבל, שבא מתוך שדה רשות אינו יכול לצאת, אלא נותן לו שכרו. **ובחניות,** כיון שהמקום מיקוף לקלוקות לזמן מרבה, **אחד עירות ואחד כרכים,** צריך לחודיעו **שנים עשר חדש** קדם, שאם יבא לבקש לפנות ערלה, **רבן** שמעון בן גמליאל אומר, **חנות של נחתומים** מוכרי לחם, **ושל צבעים,** צריך לחודיעו **שלש שנים,** שהקפן מרבה, לזמן ארוך, שנותנין סחורה בהקפה לזמן ארוך, וצריך לתן להם זמן לגבות החובות. פרוש משנה זו לפי דעת הרמב"ם, וכפי שפרשה הפרישה, ועיין תוי"ט, דלפי פרושים אחרים צריך לפרש רישא בלא השביר החצר וסיפא בהשביר החצר. **ז) המשכיר בית לחברו סתם, המשכיר חייב בדלת, בנגר, במנעול, ובכל דבר שמעשה אמן. הזבל, שבא מתוך שדה** מעלקמא שהבעלים שלהם מקפיין ולקן, הרי הוא **של בעל הבית,** דצרצו של אדם קונה לו, **ואין לשוכר אלא** שנעשה מאפר **היוצא מן התנור ומן הכירים בלבד.** אפילו באו אחרים בתנור אחר, הזבל של השוכר, מפני שמתערב בזבל של השוכר. ולכן אין דעתו של המשכיר עליהן.

אומר איני יודע. פטור. זה, המשאיל, **אומר שאולה מתה, וזה,** השואל, **אומר שכורה מתה. ישבע השוכר שכורה מתה.** על ידי גלגול, דצריך לשבע דמסמוך המשל בספק חולקין, הדיעות סומכות. **ג) השואל את הפרה, ושלחה לו** המשאיל **ביד בנו, ביד עבדו, ביד שלוחו** של משאיל, **או ביד בנו, ביד עבדו, ביד שלוחו** של שואל, **ומתה, פטור.** אמר לו השואל שלחה לי ביד בני, ביד עבדי, ביד שלוחי, או ביד בנך, ביד עבדך, ביד שלוחך, **שאמר לו המשאיל, הריני משלחה לך ביד בני, ביד עבדי, ביד שלוחי, או ביד בנך, ביד עבדך, ביד שלוחך, ואמר לו השואל שלח, ושלחה ומתה, חייב.** וכן בשעה שמפחדיה: **ד** המפליה פרה בחמור ילדה, וכן המוכר משלקחתי, יחלוקו. היו לו שני בעדים, אחד גדול ואחד קטן, וכן שתי שדות, אחת גדולה ואחת קטנה, יחלוקו. **ו** המשכיר בית לחברו בימות הגשמים, אינו יכול להוציאו מן החנם עד הפסח. שלשים יום. ובברכים, אחד יומות החמה ואחד יומות הגשמים שנים עשר חדש. ובחניות, אחד עירות ואחד כרכים, שנים עשר חדש. רבן שמעון בן גמליאל אומר, חנות של נחתומים ושל צבעים, שלש שנים: **ז** המשכיר בית לחברו, המשכיר חייב בדלת, בנגר, במנעול, ובכל דבר שמעשיה אמן. אבל דבר שאינו מעשה אמן, השוכר עושהו. הזבל, של בעל הבית, ואין לשוכר אלא למקצת. **ח** המוכר זיתיו לעצים, שיקולו הולכים העצים לשרפה,